

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou v právní věci

žalobce: **nezl. M. H.**, narozeného dne X,
bytem X,

zastoupeného Mgr. Petrem Pytlíkem, advokátem,
sídlem Thámova 181/20, 186 00 Praha 8,
a na základě plné moci udělené mu matkou žalobce,
paní D H., narozenou X,
bytem shodně s žalobcem,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 8. 2025, č. j. MPSV-2025/161198-925,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 5. 8. 2025, č. j. MPSV-2025/161198-925, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 12.269,40 Kč, k rukám jeho zástupce, Mgr. Petra Pytlíka, a to do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V dané věci jde o dospívajícího, téměř 17ti letého žalobce, který je mentálně znevýhodněný, a kterému byl v rámci kontroly stupně závislosti v důsledku konce platnosti předchozího posudku o zdravotním stavu a stupni závislosti přiznán od září 2023 příspěvek na péči ve III. stupni (těžká závislost) ve výši 13.900 Kč rozhodnutím Úřadu práce ČR – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 3. 1. 2024, č. j. 306/2024/AAN (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Podkladem pro toto rozhodnutí byly závěry posudku Lékařské posudkové služby pro Prahu 2 Pražské správy sociálního zabezpečení (LPS PSSZ) ze dne 6. 12. 2023 (tehdy ve věku 14ti let a 8 měsíců), podle kterého žalobce sice trpěl komplexní neurovývojovou poruchou s lehkou až středně těžkou mentální retardací, sec. epilepsie komp. a vývojovou dysfázií, avšak mimořádnou péči, kterou žalobce vyžadoval, a která svým rozsahem, intenzitou a náročností přesahovala péči poskytovanou osobě téhož věku, spočívala v orientaci, komunikaci, oblékání, tělesné hygieně, péči o zdraví a osobních aktivitách, tedy žalobce nezvládal 6 základních životních potřeb. Pokud byla v sociálním šetření uvedena jako nezvládnutá též potřeba mobility, stravování a výkonu fyziologických potřeb, posudková lékařka takový závěr neshledala. Žalobce byl samostatně mobilní, bez opěrných pomůcek, najíst se dokázal sám, jedl pomalu, a sám si také došel na toaletu, což potvrdilo též vyšetření pedagogického centra, podle kterého na WC ve škole trefil sám, i dokumentace pediatričky žalobce ze dne 9. 11. 2023, podle které udržuje čistotu.
2. Žalobce s tímto posouzením nesouhlasil, proto podal proti prvostupňovému rozhodnutí odvolání k žalovanému. Žalovaný po dalším procesním vývoji (viz dále) o odvolání žalobce rozhodl rozhodnutím ze dne 5. 8. 2025, čj. MPSV-2025/161198-925 (dále jen „napadené rozhodnutí“) tak, že na základě posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“ nebo „komise“) ze dne 15. 5. 2025, ev. č. SZ/2024/2028-PH-26 (dále jen „posudek“ nebo „posudek PK“), který si žalovaný nechal pro své řízení zpracovat, odvolání zamítl, neboť i přesto, že komise na rozdíl od LS PSSZ uznala žalobce závislého i v základní životní potřebě stravování, tedy celkem v rozsahu 7 základních životních potřeb, stále se jednalo o III. stupeň závislosti.
3. Ani s tímto posouzením se žalobce nespokojil, je přesvědčen, že splňuje podmínky pro nejvyšší stupeň závislosti IV (úplná závislost), a proto podal proti napadenému rozhodnutí žalovaného nyní projednávanou žalobu ke zdejšímu soudu.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce namítl nejednoznačnost (nesrozumitelnost), neúplnost a nepřesvědčivost posudku PK. Komise nijak nerozvinula své hodnocení základní životní potřeby mobility a výkonu fyziologické potřeby, akcentovala pouze skutečnost, že žalobce netrpí pohybovými a fyziologickými omezeními, obě oblasti posuzovala s ohledem na dominující diagnózu mentální retardace a neshledala takovou míru daného postižení, aby zapříčinilo nezvládnutí těchto dvou základních potřeb. Ze soudní praxe je však známo, že tyto závěry jsou hodnoceny jako nedostatečné a neudržitelné. Sama komise přitom ve spojení s touto dominující diagnózou uvedla, že věkem narůstá podíl činností instrumentálního charakteru, které ani osoby s lehkou mentální retardací nemusí být schopny zvládnout a nezvládají pak v širším spektru činností k danému věku. V tomto kontextu se pak žalobce pozastavil nad tím, že na rozdíl od posudku v I. stupni nyní PK MPSV uznala za nezvládnutou i oblast stravování, přitom společně s oblékáním a obouváním, a tělesnou hygienu, jsou tyto činnosti

také mnohdy instrumentálního charakteru. V závěrech posudku nebylo ani nijak zohledněno nesouhlasné stanovisko matky žalobce. Při hodnocení základních životních potřeb je třeba vycházet z dílčích aktivit podle vyhlášky č. 505/2006 Sb., posudek poté musí odpovídat platným kritériím podle tohoto předpisu. Již nezvládnutí jedné dílčí aktivity samo o sobě znamená nezvládnutí celé základní životní potřeby. PK MPSV nemůže o těchto okolnostech volně uvážit.

5. Dále žalobce namítl, že stejně nesrozumitelné je i napadené rozhodnutí, neboť je na výše uvedených posudkových závěrech výhradně založeno; dokonce je jeho text pouze doslovně zkopírován. Žalovaný rezignoval na svou povinnost samostatně zhodnotit zvládání základních životních potřeb. Na podkladě odvolání tak bylo změněno pouze posouzení oblasti stravování. Správní orgán má sám vyhodnotit, zda je z hlediska právní úpravy potřeba zvládána, nemůže jen slepě přejímat závěry netýkající se lékařského posouzení a představující aplikaci práva.
6. Ohledně jednotlivých kritérií v souvislosti se základní životní potřebou mobility žalobce namítl, že nezahrnuje pouze cestování veřejnou dopravou ve smyslu fyzickém, ale i schopnost ji použít, a to bezpečně a účelně. Žalobce přitom nerozezná, kterou linkou má jet, musí po dobu přepravy sedět, což si nedokáže se spolucestujícími ani jako držitel průkazu ZTP/P vykomunikovat, během jízdy usíná, pak ztrácí rovnováhu, nezvládne nastoupit na eskalátor. Není tedy schopen cestovat samostatně. Pokud jde o základní životní potřebu zvládání fyziologických potřeb, žalobce není schopen jejich výkonu úměrně svému věku, tato situace trvá i přes návky a připomínání, žalobce se během dne několikrát pomočí. Matka žalobce byla přitom na jednání PK MPSV donucena uvést přesné číslo, kdy nakonec uvedla, že je to 1x za 4 návštěvy zařízení. To však dle jejího názoru není podstatné, nad žalobcem je nutný neustálý dohled a pomoc jiné osoby, a kdyby tento nebyl, frekvence znečištění při výkonu této potřeby by jistě byla vyšší. Potřebu tak nelze hodnotit vzhledem k věku žalobce jako zvládnutou v přijatelném standardu. Ani žalovaná, ani PK MPSV tak nezhodnotila stav a potřeby žalobce ve smyslu právní úpravy.
7. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že neshledal důvod pro vyžádání doplňujícího posouzení zdravotního stavu, žalobce žádné nové důkazní prostředky nebo jiné návrhy, které by žalovaného vedly k doplnění původního posudku, neučinil. Jeho zdravotní stav byl řádně zohledněn podle platných posudkových kritérií. Posudek byl vypracován komisí v řádném složení, na základě všech potřebných podkladů, a lze mít za prokázané, že byly prověřeny všechny skutečnosti významné pro skutkový závěr. Posudek má za úplný, objektivní a přesvědčivý. Důvod pro zrušení nebo změnu napadeného rozhodnutí žalovaný neshledal, podle jeho názoru se vypořádal se všemi námitkami a v podrobnostech odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
9. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

10. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
11. Řízení o příspěvku na péči bylo z moci úřední zahájeno oznámením správního orgánu I. stupně ze dne 5. 9. 2023, čj. 33356/2023/AAN, z důvodu nutnosti opětovně provést

posouzení nároku a výše příspěvku na péči s ohledem na konec platnosti předchozího lékařského posudku o zdravotním stavu žalobce (ke dni 1. 9. 2023).

12. Sociální šetření proběhlo v místě bydliště žalobce dne 13. 10. 2023 ráno. V jeho průběhu sociální pracovnice zjistila, že žalobce žije ve společné domácnosti s matkou jako hlavní pečující osobou, která pracuje jen na zkrácený úvazek, a starším bratrem. Otec do rodiny dochází jen jednou za 14 dní, vztahy jsou napjaté, rodiče se rozvádějí. Využívají sociální služby, osobní asistenci, navštěvují volnočasové centrum. Péči zajišťuje především rodina, žalobce není nikdy sám, nezvládne si přivolat pomoc. Potřebu mobility žalobce nezvládá, má mentální retardaci vedoucí k tomu, že byt fyzicky chodí, chodí bezcílně, nerozumí povelům, i když je zopakuje; zvládá vstávání, usedání a stoj, nicméně pohyb je nekontrolovaný. Sám cestování veřejnou dopravou nezvládá. Je velmi nedůvěřivý, cizích lidí se bojí, v době sociálního šetření sledoval pohádky na TV, při snaze sociální pracovnice o navázání kontaktu se schoval pod deku. Stravování sám nezvládne, ale potřebu si uvědomuje, nají se sice rukama či lžící, ale jídlo si nepřipraví, musí se mu krájet, někdy mu padá z talíře kvůli špatné koordinaci. Sám se neobuje ani neoblékne (nezapne), nechápe rozdíly v počasí, nezvládá vrstvení oblečení. Hygiena probíhá za fyzické pomoci a pod dohledem matky, která jej omyje, osuší, ostříhá, sám o tuto oblast zájem nejeví. Na toaletu si dojde, nezvládá ale očistu. Není orientován v místě, čase ani prostoru, žije ve svém světě, nesnáší větší počet osob ve svém okolí, někdy má záchvaty agresivity. Má problém s porozuměním, nedokáže se vyjádřit, rozzlobí ho, když mu druhá strana nerozumí. Péči o zdraví nezvládá, vyžaduje nepřetržitou péči. Žalobce navštěvuje speciální základní školu. Osobní aktivity žalobce nemá, projevuje se jako malé dítě, hraje si sám. Závěrem šetření je, že žalobce potřebuje pomoc ve všech oblastech péče o vlastní osobu.
13. Ve spisu je založen posudek LPS PSSZ ze dne 6. 12. 2023, čj. LPS/2023/4819-P2_CSSZ (viz bod 1. výše). Platnost posudku byla stanovena od 2. 9. 2023 do 31. 12. 2026. Správní orgán I. stupně poté vydal dne 3. 1. 2024 rozhodnutí čj. 306/2024/AAN, a příspěvek na péči přiznal ve III. stupni závislosti.
14. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání datované dne 18. 1. 2025. Namítl, že přestože se pohybuje bez výraznějších omezení, nedokáže se dopravit kamkoliv samostatně, bez podpory asistenta nerozezná správnou linku autobusu, nedokáže sám komunikovat. Ve vozidle si musí sednout, jinak ztratí rovnováhu. V silničním provozu se nedokáže samostatně pohybovat. Snadno se unaví, taková situace je pro něj stresová. Z důvodů nedodržování pitného režimu (který blíže popsal v rámci základní životní potřeby stravování – ta však nebyla předmětem sporu, proto ji soud zde blíže nerekapituloval) trpí zácpou, po výkonu potřeby se pak nedokáže utřít a ani si o utření neřekne, močení nevykonává správně a nezvedá prkýnko, odmítá si též při močení sednout, což často vede k tomu, že znečistí sebe i okolí toalety. Hygienu rukou je třeba připomínat a dopomáhat mu, samostatně si je nezvládne umýt, myje si jen konečky prstů a nepoužije mýdlo. Uzavřel, že nezvládá všech devět životních potřeb, a navrhl proto prvostupňové rozhodnutí změnit tak, že mu bude přiznán příspěvek na péči ve stupni IV. (úplná závislost).
15. K tomu doložil i zprávu zpracovanou sociální pracovníci z komunitního centra Motýlek, z. s., ze dne 18. 1. 2024, do nějž docházel. Ta popsala žalobcovy obtíže v podobném duchu s tím, že žalobce vyžaduje stoprocentní podporu pracovníka, snadno se unaví a potřebuje dohled a často i dopomoc při běžných životních činnostech.

16. Původně žalovaný odvolání zamítl pro opožděnost rozhodnutím ze dne 23. 2. 2024, čj. MPSV-2024/50303-911, podle § 92 odst. 1 správního řádu. Zákonná zástupkyně žalobce v reakci na to žalovanému podáním ze dne 4. 3. 2024 kopií podacího lístku doložila, že odvolání jménem žalobce podala včas a že žalovaný vycházel z nesprávných údajů. Rozhodnutím ze dne 24. 7. 2024, čj. MPSV-2024/60153-513/4, ministr práce a sociálních věcí toto rozhodnutí v přezkumném řízení podle § 97 odst. 3 správního řádu, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.
17. Žalovaný následně pokračoval v řízení, žádostí ze dne 26. 8. 2024 si od PK MPSV vyžádal posudek ke zdravotnímu stavu a stupni závislosti žalobce, a stanovil ji k tomu lhůtu 120 dní podle § 16a odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Současně usnesením ze dne 3. 9. 2024, čj. MPSV-2024/49470-911 řízení přerušil do doby, po kterou bude komise posuzovat zdravotní stav žalobce.
18. Posudek PK ze dne 15. 5. 2025, ev. č. SZ/2024/2028-PH-26, zpracovala komise, po jednání, na kterém byli žalobce i jeho zákonná zástupkyně přítomni a žalobce vyšetřen, ve složení z předsedy MUDr. JUDr. J. Š, PhD., lékařky s odborností v oblasti psychiatrie MUDr. T. M. a tajemnice M. P. Na rozdíl od posudku LPS PSSZ komise uznala u žalobce navíc za nezvládnutou oblast stravování. Oblast mobility a výkonu fyziologické potřeby, naopak, žalobce dle komise zvládal. PK MPSV konstatovala 7 nezvládaných z celkových 9 základních životních potřeb, určila stupeň závislosti III (těžká závislost), a s ohledem na věk žalobce určila platnost posudku do dubna 2027.
19. Žalovaný po obdržení posudku PK pokračoval v řízení a dne 23. 6. 2025 vyzval žalobce k vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí. Žalobce ve svém vyjádření ze dne 30. 6. 2025 s posudkem PK nesouhlasil ohledně posouzení životních potřeb mobility a výkonu fyziologické potřeby. K prve zmíněné potřebě zopakoval svá tvrzení z odvolání, že se sice pohybuje pohledově bez výraznějších omezení, ale nedokáže se nikam samostatně dopravit, rychle se unaví, náročný je pro něj např. nástup na eskalátory nebo do dopravního prostředku, který je možný pouze s dopomocí. Cesta veřejnou dopravou je pro něj vyčerpávající, usíná, ztrácí schopnost koncentrace a komunikace. Potřebuje si vždy sednout, jinak ztratí rovnováhu, nedokáže si to samostatně vyjednat, ani přesto, že má kartu ZTP/P. Jde-li o výkon fyziologické potřeby, nedokáže ji vykonat přiměřeně svému věku, zopakoval obtíže se znečištěním WC i sebe samého. Je na něj třeba neustále dohlížet a na toaletu jej doprovázet. Namítl též tvrzení komise, že minimálně 1x za 4 návštěvy zařízení je pomočený. Tento údaj byla nucena jeho matka na nátlak předsedy komise kvantifikovat, přitom jasně též uvedla, že žalobce potřebuje jednoduše dohled dospělé osoby při výkonu této potřeby neustále, čímž se snaží předcházet tomu, aby se žalobce znečistil. Dodal, že i kdyby výkon této fyziologické potřeby probíhal pouze za občasného selhání, jak uvedeno, stále takový stav neodpovídá jeho věku.
20. Následně žalovaný vydal napadené rozhodnutí, jímž odvolání žalobce zamítl. Při rozhodování vyšel především z posudku PK, a v souladu s ním rozhodl o přiznání příspěvku na péči ve stupni III (těžká závislost).

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

21. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán ve smyslu § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

22. Žaloba je důvodná.

23. Soud zaznamenal přání žalobce, aby ve věci nařídil ústní jednání, soud však ve věci jednání nenařizoval, neboť po přezkoumání napadeného rozhodnutí dospěl k závěru, že trpí vadami podle § 76 odst. 1 s. ř. s., tedy vadami takové závažnosti, při jejichž zjištění s. ř. s. ukládá soudu (z důvodu procesní ekonomie) rozhodnout ve věci bez jednání.
24. Soud při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel z následující právní úpravy.
25. Podle § 7 odst. 1 č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění relevantním pro tuto věc, tj. účinném do 31. 8. 2025 (dále jen „zákon o sociálních službách“) [p]říspěvek na péči (dále jen „příspěvek“) se poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu.
26. Podle odst. 2 téhož ustanovení platí, že [n]árok na příspěvek má osoba uvedená v § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče uvedený v § 83 nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 1, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace.
27. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách [o]soba do 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve [písm. a) a písm. b) – stupeň I a stupeň II]
- c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb,
- d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb,
- a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.
28. Podle § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách [p]ři posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
29. Podle § 9 odst. 5 zákona o sociálních službách [p]ro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. (zvýraznění podtržením doplnil soud).
30. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách [p]ři posuzování stupně závislosti osoby vychází Institut posuzování zdravotního stavu ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.

31. Podle § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách [s]tupěň závislosti pro účely odvolacího řízení posuzuje ministerstvo.
32. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, (dále jen „zákon o organizaci sociálního zabezpečení“) [m]inisterstvo posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.
33. Podle § 16a odst. 2 zákona o organizaci sociálního zabezpečení [l]hůta pro vydání posudku podle § 4 odst. 2 činí 60 dnů a pro vydání posudku podle § 8 odst. 1 činí 45 dnů, nestanoví-li orgán, který o posouzení požádal, lhůtu delší; lhůta pro vydání posudku podle § 8 odst. 7 činí 60 dnů. Brání-li vydání posudku ve lhůtě podle věty první závažné důvody, sdělí orgán sociálního zabezpečení příslušný k posouzení zdravotního stavu neprodleně tyto důvody orgánu, který o posouzení požádal; v těchto případech se lhůta podle věty první prodlužuje o 30 dnů, nestanoví-li orgán, který o posouzení požádal, lhůtu delší.
34. Podle § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „prováděcí vyhláška“) [p]okud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
35. Příloha 1 k prováděcí vyhlášce vymezuje schopnosti zvládání základní životní potřeby, přičemž pod písm. a) až j) stanoví celkem 10 základních životních potřeb ve smyslu § 9 odst. 1 zákona, a ke každé z nich okruh schopností (aktivit), bez jejichž zvládání nelze učinit závěr o zvládnutí té které životní potřeby.
36. Podle písm. a) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce **Mobilita**. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat 1. vstávání a usedání, 2. stoj, 3. zaujímat a měnit polohy, 4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, 5. otevírat a zavírat dveře, 6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, 7. nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
37. Podle písm. g) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce **Výkon fyziologické potřeby**. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna 1. včas používat WC, 2. zaujmout vhodnou polohu, 3. vyprázdnit se, 4. provést očistu, 5. používat hygienické pomůcky.
38. Pod písm. b), c), d), e), f), h) a i) Přílohy 1 k prováděcí vyhlášce jsou uvedeny základní životní potřeby, jejichž nezvládání žalobcem není mezi účastníky řízení sporné, proto je zde soud necitoval. Základní životní potřeba péče o domácnost uvedená pod písm. j) v cit. příloze se u osob mladších 18 let věku nehodnotí (viz § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách).
39. Sporné mezi účastníky řízení je hodnocení zvládání základních životních potřeb mobilita a výkon fyziologické potřeby žalobcem. Konkrétně, spor mezi stranami spočívá v hodnocení podkladů pro posouzení stupně závislosti, které provedl žalovaný na základě posudku PK ze dne 15. 5. 2025.
40. Po přezkoumání napadeného rozhodnutí žalovaného, jakož i procesu, který mu předcházel, dospěl soud k závěru, že žalovaný učinil své závěry na základě posudku PK, který nelze

považovat za úplný a přesvědčivý, a proto žalovaný rozhodoval na základě nedostatečného zjištění skutkového stavu.

41. Soud připomíná, že při přezkumu rozhodnutí založených na zdravotním stavu nemůže přezkoumávat odbornou stránku posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné medicínské znalosti, nemůže tak sám posoudit, zda žalobci náleží příspěvek na péči a do jakého stupně závislosti měl být zařazen. Soud však dle zásady volného hodnocení důkazů hodnotí daný posudek jako každý jiný důkaz, a to z hlediska požadavků na přesvědčivost, úplnost a vypořádání se se všemi rozhodujícími skutečnostmi [viz rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 30. 9. 2009, čj. 4 Ads 19/2009-38, nebo rozsudek téhož soudu ze dne 25. 1. 2019, čj. 8 Ads 138/2017-40].
42. K rozhodování ve věcech příspěvku na péči se opakovaně vyslovoval též NSS, jenž v právní větě k rozsudku ze dne 23. 9. 2009, čj. 4 Ads 57/2009–53, uvedl: „*Posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v I. stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.*“
43. Závěry komise a potažmo žalovaného dle názoru soudu nebyly ve vztahu k základním životním potřebám mobilita a výkon fyziologické potřeby dostatečné, a tudíž úplné a přesvědčivé.
44. Pokud jde o základní životní potřebu mobilita, PK MPSV ji považovala za zvládnutou s přihlédnutím ke stavu pohybového aparátu žalobce. Žalobce, resp. jeho zákonná zástupkyně, však od počátku, tj. již při sociálním šetření uváděli, že žalobce samostatně není schopen používat dopravní prostředky, byť je fyzicky schopen do nich nastoupit a vystoupit, a i to s pomocí. V důsledku svého zdravotního stavu nedokáže rozeznat linku, do které má nastoupit, cílovou stanici či směr, nedokáže v dopravním prostředku cestovat, aniž by nesesedl, jinak ztratí rovnováhu, rychle se unaví a usíná, ztrácí i koncentraci. Ani přes skutečnost, že je držitelem průkazky ZTP/P, není schopen si uvolnění místa k sezení vykomunikovat. Žalobce neumí bez pomoci používat eskalátor. Komise se těmito tvrzeními v posudku ovšem nijak blíže nezabývala, v podstatě je ignorovala, přesto považovala tuto potřebu za žalobcem zvládnutou.
45. K tomu je nutno připomenout závěry NSS, které shrnul v právní větě k rozsudku ze dne 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 50/2013-32, tak, že „[p]ro hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby za účelem zjištění stupně závislosti osoby je v rámci aplikace posudkových kritérií stanovených v § 1 až § 2c vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném od 1. 1. 2012 rozhodné nesplnění byť jen jedné z aktivit, které jsou pro schopnost zvládat určitou základní životní potřebu vymezeny v příloze k této vyhlášce, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit.“ (zvýraznění podtržením doplnil městský soud).
46. Za těchto okolností se soud ztotožnil s námitkou žalobce, že pro daný závěr nepostačuje pouhé tvrzení, že pohybový aparát žalobce mu obecně umožňuje pohyb (tedy fyzický přesun

z místa A do místa B). V tomto smyslu musí komise podrobně posoudit a přesvědčivě odůvodnit, zda žalobcovy obtíže vyplývající jak ze sociálního šetření, tak z námitek proti oběma rozhodnutím správních orgánů i proti posudku PK dosahují intenzity, která mu znemožňuje dopravní prostředky skutečně používat. Soud má přitom pochybnosti s ohledem na skutkový stav, který vyplynul z předloženého správního spisu, zda žalobce vzhledem ke svému dominantnímu zdravotnímu omezení je schopen bez pomoci jiné osoby použít konkrétní dopravní prostředek např. v rámci MHD, natož vhodně zareagovat na situaci, kdy by byla doprava ve městě zorganizována dočasně odlišně, což je na území města Prahy poměrně časté. Závěr komise o zvládání této základní životní potřeby je dle názoru soudu též částečně rozporný se závěrem ohledně uznání základní životní potřeby orientace jako nezvládané, neboť schopnost používat dopravní prostředek v poměrně velké míře závisí na schopnosti orientovat se místem (prostorem) a časem.

47. Neuspokojivé z pohledu soudu je rovněž hodnocení oblasti výkonu fyziologické potřeby. K uvedené životní potřebě komise uvedla jen tolik, že nebyla uznána „*a to ke shora uvedené problematice mentální retardace i k problematice tíže referované problematiky, jak dále zjištěno i při jednání komise, aniž by bylo zdůrazňováno, že u posuzovaného nebylo zjištěno k relaci takové tíže a k rozhodnému období tohoto posudku další i somatické dovyšetřování eventuální etiologie obtíží, které by interferovalo s touto oblastí.*“ Takto krkolomně formulovaný závěr komise je nepřehledný a nejednoznačný (např. z formulace „*aniž by bylo zdůrazňováno*“ v daném kontextu není zřejmé, zda komise uvedenou skutečnost ve výsledku chtěla zdůraznit, či nikoliv, a obdobné nejasné slovní obraty se nacházejí v celém textu posudku); neplyne z něj, proč tedy komise tuto základní potřebu u žalobce neshledala jako nezvládanou. Pokud tedy žalobce ve věku 14 let k rozhodnému datu (tj. do 2. 9. 2023), ale dle tvrzení samotné komise ani poté, nebyl schopen sám vykonat fyziologickou potřebu, aniž by alespoň jednou za den neznečistil sám sebe a okolí toalety, takový stav rozhodně nelze dle názoru soudu považovat za adekvátní přijatelnému standardu osob daného věku. V tomto směru proto není ani rozhodující konkrétní kvantifikace takového selhání (jednou za celý den, 1x za 4 návštěvy zařízení, či víckrát). Za přiměřené věku žalobce totiž obecně není akceptovatelné ani jedno znečištění denně.
48. U žalobce přitom byla v roce 2018 konstatována lehká až středně těžká mentální retardace (psycholog ve zdravotnictví, 18. 4. 2018), v roce 2019 střední mentální retardace (dětská psychiatrická ambulance, 7. 5. 2019), v roce 2023 snížení do přechodového pásma lehkého a středně těžkého mentálního postižení (speciální pedagogické centrum 12. 10. 2023), v roce 2024 již na hranici středně těžké a těžké mentální retardace a „*jeho schopnosti a dovednosti odpovídají dítěti věku kolem 3let s několik málo dovednostmi vyšší úrovně*“ (psycholog ve zdravotnictví, 3. 4. 2024). Žalobcovo dominantní zdravotní omezení tak postupně gradovalo od lehkého do pásma hranice středně těžkého a těžkého, což je doloženo relevantními nálezy, i když se z textu posudku PK jeví určitá relativizace nálezů, které byly podepsány „pouze“ psychologem ve zdravotnictví, nikoliv samotným klinickým psychologem. Komise sama si přitom opět odporuje, když na jiném místě posudku uvedla, že „*stran mentální retardace; věkem narůstá podíl činností instrumentálního charakteru, které ani osobou s lehkou mentální retardací nemusí být schopny zvládnout a nezvládají pak širší spektrum činností k danému věku*“ (viz str. 3 posudku v posledním odstavci). Na to ostatně upozornil i žalobce v žalobě.
49. Předmětná základní životní potřeba dle přesvědčení soudu vyžaduje řadu úkonů instrumentálního charakteru i pro jinak zdravé osoby tak, aby mohla být zvládnuta bez selhání. V posudkovém zhodnocení tak chybí argumentace odpovídající na opakovaná

tvrzení žalobce, že nedokáže zaujmout vhodnou polohu, resp. i přes opakované upozornění či nácvik neprovádí potřebu vhodným způsobem [což lze samo o sobě ve smyslu § 2a prováděcí vyhlášky ve spojení s písm. g) bodu 2 Přílohy 1 k tomuto předpisu považovat za nezvládnutí potřeby] a v důsledku toho znečistí sebe, WC i jeho okolí, po jeho použití si sám neumyje ruce, což trvá i navzdory snaze takové postupy nacvičit a této situaci předejít; při pohybu venku nerozezná vhodné místo pro její výkon.

50. Posudek PK je zároveň stěžejním podkladem ve věcech příspěvku na péči, proto je třeba uvedené nedostatky přičíst samotnému napadenému rozhodnutí, které z posudku zcela vycházelo a jeho závěry plně aprobovalo; napadené rozhodnutí tak obsahuje vady podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Požadavek přesvědčivosti nemůže být splněn ani uvedením výčtu lékařských zpráv a závěrů v nich uvedených, následně převzatých do rozhodnutí žalovaného (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2015, čj. 1 Ads 156/2014-28).
51. Z rozhodnutí žalovaného dále neplyne, jak byly zohledněny žalobcovy odvolací námítky, jím doložené vyjádření komunitního centra, nebo závěry sociálního šetření v hodnocení sporných životních potřeb. Byť soud souhlasí s žalovaným v tom, že z důvodu absence medicínské odbornosti je v zásadě třeba vycházet ze zhodnocení poskytnutého PK MPSV, to žalovaného nezabývá povinností hodnotit posudek co do jeho úplnosti, přesvědčivosti a zda posudková komise vypořádala všechny rozhodné skutečnosti. Toto posouzení žalovaný provedl pouze pomocí obecně působících frází, v zásadě se omezil na konstatování, že PK MPSV zjistila všechny rozhodné skutečnosti, které byly zohledněny. Jelikož však posudek PK konkrétní a přesvědčivé závěry ke sporným otázkám neobsahuje, jak bylo uvedeno výše, nelze takové hodnocení žalovaného považovat za dostačující. Žalovaný mohl uvedené vady odborného posudku komise odstranit v odvolacím řízení vyžádáním doplňujícího, případně následně srovnávacího posudku, z něž by chybějící závěry byly zřejmé a přezkoumatelné. Žalovaný tak neučinil. Nejenže tak dostatečně nehodnotil podkladový posudek PK z hlediska požadavků na jeho úplnost a přesvědčivost, což způsobuje vadu podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. (k tomu viz rozsudek NSS čj. 4 Ads 57/2009-53, již citovaný výše v bodě 42.), ale zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. K tomu lze odkázat na závěry NSS v rozsudku ze dne 23. 7. 2008, čj. 3 As 51/2007-84, které uvedený soud shrnul do právní věty: *„Nevypořádá-li se správní orgán v rozhodnutí o oprávněm prostředku se všemi námitkami, které v něm byly uplatněny, způsobuje to nepřezkoumatelnost rozhodnutí zpravidla spočívající v nedostatku jeho důvodů [§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]“*
52. Ze všech těchto důvodů soudu nezbylo než napadené rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.
53. Nad rámec žalobních námitek se soud též pozastavil nad celkovou délkou řízení o příspěvku na péči žalobce. Řízení bylo z moci úřední zahájeno 5. 9. 2023, napadené rozhodnutí však žalovaný vydal až 5. 8. 2025 (po bezmála 2 letech!). Soud si uvědomuje, že v rámci této doby žalovaný rozhodoval vlastně dvakrát, kdy poprvé bylo jeho rozhodnutí navíc pro nezákonnost zrušeno v přezkumném řízení, na které neměl z hlediska časového žádný vliv. Zrušující rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ze dne 24. 7. 2024 (viz bod 16. výše) však bylo vydáno (vypraveno) dne 29. 7. 2024 a následně dne 26. 8. 2024 žalovaný požádal o komisi posudek (téměř po roce od zahájení řízení). Trvalo pak dalších 9 měsíců, než byl posudek PK MPSV vydán (15. 5. 2025), další měsíc, než byl žalovanému zaslán (20. 6. 2025) a cca. dva další měsíce, než komise žalovanému vrátila spisovou dokumentaci potřebnou k pokračování v řízení (4. 8. 2025). Nelze přitom přehlédnout, že žalovaný, byť přípustně, stanovil komisi k vydání posudku lhůtu 120 dnů (viz bod 17. výše), tedy dvojnásobek lhůty,

kterou obecně stanoví zákon o organizaci sociálního zabezpečení pro vydání posudku ve výše cit. § 16a odst. 2. Tato lhůta tak měla marně uplynout dnem 24. 12. 2024. Dle zjištěných skutkových okolností nelze přitom věc žalobce považovat za zvlášť složitou či jinak zvlášť specifickou oproti jiným, které žalovaný běžně ve své rozhodovací činnosti posuzuje. Přestože komise tuto lhůtu nedodržela, a více než jednou původní lhůtu překročila, ve správním spisu se nenachází jakýkoliv záznam o tom, proč nebylo možné posudek vydat v původně stanovené lhůtě, či že by posudek byl ze strany žalovaného urgován či lhůta k oficiální žádosti komise prodloužena.

54. Takový postup ze strany žalovaného a komise dle názoru soudu nijak nepřispívá k právní jistotě účastníků řízení (adresátů příspěvku na péči), kteří se často kvůli svým zdravotním postižením nacházejí ve složitých životních i finančních situacích (v daném případě jde o dospívajícího zdravotně znevýhodněného kluka, jehož matka pracuje pouze na částečný úvazek, má dalšího syna, a je prakticky samoživitelkou). Naopak, takový postup tuto právní nejistotu ohledně jejich práv a oprávněných zájmů bez vysvětlených důvodů zbytečně prodlužuje, a postup žalovaného není akceptovatelný o to více, kdy on sám původně (nezákonně) zamítl odvolání žalobce, protože ho nesprávně (byť zřejmě administrativním nedopatřením) vyhodnotil jako opožděné, čili mu vytýkal nedodržení zákonem stanovené, řádově kratší lhůty. V tomto postupu žalovaného proto lze shledat porušení základních zásad správního řízení, zejména podle § 6 odst. 1 a 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), podle kterého *[s]právní orgán vyřizuje věci bez zbytečných průtahů. Nečiní-li správní orgán úkony v zákonem stanovené lhůtě nebo ve lhůtě přiměřené, není-li zákonná lhůta stanovena, použije se ke zjednání nápravy ustanovení o ochraně před nečinností (§ 80). (2) Správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Správní orgán opatřuje podklady přednostně s využitím úřední evidence, do níž má přístup. Podklady od dotčené osoby vyžaduje jen tehdy, stanoví-li tak právní předpis.* Byť správní řád ani zákon o organizaci sociálního zabezpečení nestanoví žádné sankce vůči žalovanému, resp. PK MPSV, pokud stanovené lhůty překročí, a nejde ani o vadu, která by měla v konečném důsledku za následek nezákonnost samotného rozhodnutí, vydání posudku ve stanovené lhůtě, a následné pokračování v řízení ve lhůtě přiměřené, je zákonem stanovenou povinností komise, resp. žalovaného, a je ve veřejném zájmu, aby zákonem stanovené lhůty dodržovali nejen účastníci řízení, ale i správní orgány, které následně rozhodují o jejich právech a povinnostech.

VI. Závěr a náklady řízení

55. Ze všech výše uvedených důvodů soud na základě ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).
56. Žalovaný tak v dalším řízení požádá o nový posudek PK MPSV (případně o zásadní doplnění původního posudku PK ze dne 15. 5. 2025) ve věci posouzení zdravotního stavu a stupně závislosti žalobce za účelem příspěvku na péči, ve kterém se komise podrobně a přezkoumatelným způsobem vypořádá s každou konkrétní aktivitou v rámci jednotlivých základních životních potřeb, s důrazem na předmětné dvě základní životní potřeby, které byly mezi účastníky řízení sporné, tj. mobilita a výkon fyziologické potřeby. Posudek PK bude vypracován takovým způsobem, aby splňoval všechny požadavky na úplnost a přesvědčivost. Svůj posudek komise vydá ve lhůtě stanovené žalovaným, pokud tomu

nebudou bránit objektivní okolnosti; v takovém případě tyto důvody písemně sdělí žalovanému, požádá o prodloužení lhůty a posudek vydá v takto prodloužené lhůtě.

57. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn dle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce zastoupený advokátem měl ve věci plný úspěch, proto má nárok na náhradu nákladů řízení spočívající v nákladech na právní zastoupení. Zástupce žalobce v řízení učinil dva úkony právní služby ve smyslu vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) - převzetí a příprava právního zastoupení, podání žaloby, [§ 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu]. Odměna za jeden úkon právní služby v řízení o žalobě proti správnímu rozhodnutí činí 4.620 Kč [§ 7 bod 5, § 9 odst. 5 advokátního tarifu ve znění účinném od 1. 1. 2025], celkem 9.240 Kč, k čemuž je nutno dále přičíst náhradu hotových výdajů ve výši paušální částky 450 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem 900 Kč. Zástupce žalobce soudu písemně doložil, že je plátcem DPH, proto soud uvedenou odměnu a náhradu hotových výdajů navýšil o částku 2.129,40 Kč odpovídající této dani (21 %). Náklady spočívající v zaplacení soudního poplatku za žalobu žalobci nevznikly, neboť řízení ve věcech dávek sociální péče je ze zákona od placení soudního poplatku osvobozeno [§ 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb.] Žalovaný je tedy povinen žalobci prostřednictvím jeho zástupce zaplatit náhradu nákladů řízení v celkové výši 12.269,40 Kč (9.240 Kč + 900 Kč + 2.129,40 Kč), a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 17. března 2026

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně